

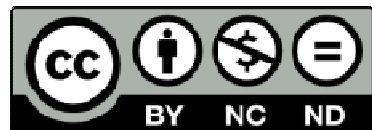


ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Γραμματισμός

Ενότητα 11: Εφαρμογές πρακτικών
γραμματισμού/πολυγραμματισμών:
Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ)

Γαλαντόμος Ιωάννης
Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.



Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



**Εφαρμογές πρακτικών
γραμματισμού/πολυγραμματισμών:
*Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ)***

Διάλεξη 11

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

- Το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) είναι ένα καινοτόμο δημόσιο Σχολείο Εκπαίδευσης Ενηλίκων.
- Το πρόγραμμα σπουδών διαφέρει από το αντίστοιχο της τυπικής εκπαίδευσης ως προς το περιεχόμενο, τη διδακτική μεθοδολογία και την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων.
- Η συνολική διάρκεια του προγράμματος είναι 2 εκπαιδευτικά (σχολικά) έτη.

- Μετά την επιτυχή φοίτηση παρέχεται τίτλος ισότιμος του Γυμνασίου.
- Τα Σ.Δ.Ε. στην Ελλάδα θεσμοθετήθηκαν με τον Ν.2525/97 στο πλαίσιο που έχουν προδιαγράψει οι διακηρυγμένες αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(ΠΗΓΗ: <http://www.inedivim.gr/index.php/2012-09-20-12-00-33>)

- Η λειτουργία και η οργάνωσης των ΣΔΕ διέπεται από το ΦΕΚ 34/16.01.2008, τ. Β΄

Διαφορές ΣΔΕ από τα Γυμνάσια

- Τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας διαφέρουν από το Γυμνάσιο ως προς τα εξής:
 1. *οι εκπαιδευόμενοι είναι ενήλικες*
 2. *τα ενδιαφέροντα και οι εμπειρίες τους αποτελούν σημείο αναφοράς του μαθήματος*
 3. *το πρόγραμμα σπουδών δεν είναι παγιωμένο και δεδομένο αλλά ανοιχτό και ευέλικτο*
 4. *πολλά μαθήματα γίνονται έξω από το σχολείο σε χώρους πολιτισμικής αναφοράς (π.χ. μουσεία) ή περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος οι εκπαιδευόμενοι αξιολογούνται με περιγραφικά – ποιοτικά σχόλια για τις επιδόσεις τους αλλά και τη συνολική τους πορεία*
 5. *η έμφαση δίνεται σε μεταγνωστικές δεξιότητες (μαθαίνω πώς να μαθαίνω) και όχι στην ακαδημαϊκή γνώση*
 6. *οι μέθοδοι διδασκαλίας είναι εναλλακτικές – καινοτόμες και στηρίζονται στις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων.*
- (ΠΗΓΗ: <http://www.gsae.edu.gr/el/geniki-ekpaidefsi-enilikon/deyteri-efkairia/s-d-e-sxoleia-deyteris-efkairias/145-se-ti-diaferei-to-s-d-e-apo-to-gymnasio>)

- Το πρόγραμμα των ΣΔΕ, που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ελληνικό Δημόσιο, ξεκίνησε στην Ελλάδα το 2000 με τη λειτουργία του πρώτου ΣΔΕ στο Περιστέρι, και στηρίχτηκε σε τρεις βασικές αρχές:
 1. *ευέλικτο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που προσαρμόζεται στις ικανότητες και στις ανάγκες των εκπαιδευομένων εξασφαλίζοντας έτσι την ενεργό συμμετοχή τους*
 2. *υποστήριξή τους σε όλους τους τομείς όπου αντιμετωπίζουν δυσκολίες*
 3. *εκπαιδευτικό προσωπικό και συμβουλευτικές υπηρεσίες που είναι σε θέση να ανταποκρίνονται στην πολυπλοκότητα των καθηκόντων τα οποία αναλαμβάνουν*
- Από το 2000 μέχρι σήμερα ιδρύθηκαν 58 ΣΔΕ σε όλη τη χώρα όπως και αρκετά παραρτήματα (τμήματα εκτός έδρας). Οκτώ Σχολεία λειτουργούν μέσα σε σωφρονιστικά καταστήματα.

(ΠΗΓΗ: <http://www.gsae.edu.gr/el/geniki-ekpaidefsi-enilikon/deyteri-efkairia/s-d-e-sxoleia-deyteris-efkairias>)

ΣΔΕ ανά την Ελλάδα

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης		
A/A	ΣΔΕ	Έτος ίδρυσης
1	Αλεξανδρούπολης	2003
2	Δράμας	2003
3	Καβάλας	2008
4	Κομοτηνής	2003
5	Ξάνθης	2004
6	Ορεστιάδας	2006
7	Σαπών	2005

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

A/A	ΣΔΕ	Έτος ίδρυσης
1	1 ^ο Θεσσαλονίκης (Νεάπολης)	2001
2	2 ^ο Θεσσαλονίκης	2003
3	3 ^ο Θεσσαλονίκης (Φυλακών)	2006
4	Γιαννιτσών	2003
5	Κατερίνης	2005
6	Νάουσας	2005
7	Σερρών	2004

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

A/A	ΣΔΕ	Έτος ίδρυσης
1	1 ^ο Γρεβενών (Φυλακών)	2010
2	Καστοριάς	2004
3	Κοζάνης	2005
4	Φλώρινας	2004

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

A/A	ΣΔΕ	Έτος ίδρυσης
1	Αγρινίου	2003
2	Πάτρας	2001
3	Πύργου	2003

Περιφέρεια Θεσσαλίας

A/A	ΣΔΕ	Έτος ίδρυσης
1	Βόλου	2004
2	Καρδίτσας	2004
3	1 ^ο Λάρισας	2003
4	2 ^ο Λάρισας (Φυλακών)	2004
5	1 ^ο Τρικάλων	2004
6	2 ^ο Τρικάλων (Φυλακών)	2008

Περιφέρεια Ηπείρου

A/A	ΣΔΕ	Έτος ίδρυσης
1	Άρτας	2008
2	Ιωαννίνων	2003

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

A/A	ΣΔΕ	Έτος ίδρυσης
1	Κέρκυρας	2005

Περιφέρεια Αττικής

A/A	ΣΔΕ	Έτος ίδρυσης
1	Αγίων Αναργύρων	2004
2	Αχαρνών	2001
3	Καλλιθέας	2003
4	1 ^ο Κορυδαλλού	2003
5	2 ^ο Κορυδαλλού (Φυλακών)	2005
6	Παλλήνης	2008
7	Πειραιά	2004
8	Περιστερίου	2001

Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

A/A	ΣΔΕ	Έτος ίδρυσης
1	Αλιβερίου	2004
2	Άμφισσας	2004
3	1 ^ο Δομοκού (Φυλακών)	2008
4	1 ^ο Ελεώνα Θηβών (Φυλακών)	2008
5	Λαμίας	2004
6	Ορχομενού	2004

Περιφέρεια Πελοποννήσου

A/A	ΣΔΕ	Έτος ίδρυσης
1	Άσσου Λεχαιού	2005
2	Καλαμάτας	2005
3	Ναυπλίου	2006
4	Σπάρτης	2005
5	Τρίπολης	2008

Περιφέρεια Κρήτης

A/A	ΣΔΕ	Έτος ίδρυσης
1	Τυλισού	2001
2	Ιεράπετρας	2003
3	Χανίων	2006
4	Ρεθύμνου	2005

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

A/A	ΣΔΕ	Έτος ίδρυσης
1	Ρόδου	2008

Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου

A/A	ΣΔΕ	Έτος ίδρυσης
1	Λέσβου	2003
2	Σάμου	2006
3	Χίου	2005

ΣΤΟΧΟΙ ΣΔΕ

- Τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας είναι ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα που προτάθηκε στο πλαίσιο της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Οι στόχοι των Σ.Δ.Ε. είναι:
 1. η επανασύνδεση των εκπαιδευομένων με τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης,
 2. η διαμόρφωση θετικής στάσης προς τη μάθηση,
 3. η απόκτηση βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων,
 4. η ενίσχυση της προσωπικότητας και, τέλος,
 5. η πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

(ΠΗΓΗ: <http://www.inedivim.gr/index.php/2012-09-20-12-00-33>)

- Για τον σκοπό αυτό υιοθετείται η αρχή των πολυγραμματισμών.
- Τα προγράμματα σπουδών είναι ανοικτά και ευέλικτα.
- Αφετηρία τους είναι η διάγνωση των αναγκών σε γνώσεις αλλά και δεξιότητες των εκπαιδευομένων («Η γνώση αντιμετωπίζεται ως κοινωνικό αγαθό»).
- Το πρόγραμμα σπουδών στοχεύει στην παροχή γνώσεων και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στάσεων σχετικών με:
 1. *Τη χρήση του γραπτού και προφορικού λόγου στην επικοινωνία.*
 2. *Τη χρήση των αριθμών στην καθημερινή ζωή.*
 3. *Τη σύγχρονη τεχνολογία και ιδιαίτερα τον ηλεκτρονικό υπολογιστή.*
 4. *Τις φυσικές επιστήμες.*
 5. *Τη χρήση μιας ξένης γλώσσας, κατά προτίμηση της αγγλικής.*

(ΠΗΓΗ: <http://www.goodnet.gr/sde/index.php?id=10,0,0,1,0,0>)

6. *Τις κοινωνικές επιστήμες.*
7. *Το φυσικό περιβάλλον.*
8. *Τον πολιτισμό.*
9. *Τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των εκπαιδευομένων ως ενεργών πολιτών.*
10. *Την επαγγελματική και εργασιακή ζωή.*
11. *Τις προσωπικές επιλογές και ενδιαφέροντα (καλές τέχνες, μουσική, άθληση κ.ά.).*

(ΠΗΓΗ: <http://www.goodnet.gr/sde/index.php?id=10,0,0,1,0,0>)

Ομάδα-Στόχος & εβδομαδιαίο πρόγραμμα

ΟΜΑΔΑ-ΣΤΟΧΟΣ:

Πολίτες 18 ετών και άνω, οι οποίοι δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Το εβδομαδιαίο πρόγραμμα είναι 25ωρο και τα μαθήματα γίνονται απογευματινές ώρες, από Δευτέρα έως Παρασκευή.

Τα ΣΔΕ που λειτουργούν σε σωφρονιστικά καταστήματα έχουν πρωινό ωράριο.

Διδασκόμενα μαθήματα

Τα μαθήματα που διδάσκονται είναι τα εξής:

- 1. Ελληνική Γλώσσα,*
- 2. Μαθηματικά,*
- 3. Αγγλική Γλώσσα,*
- 4. Πληροφορική,*
- 5. Κοινωνική Εκπαίδευση,*
- 6. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση,*
- 7. Φυσικές Επιστήμες,*
- 8. Πολιτισμική – Αισθητική αγωγή,*

- Οι Συμβουλευτικές υπηρεσίες, που περιλαμβάνουν έναν Σύμβουλο Σταδιοδρομίας και έναν Σύμβουλο Ψυχολόγο σε κάθε σχολείο, αποτελούν μία από τις καινοτομίες αυτών των σχολείων.
 - Έμφαση δίνεται στην απόκτηση βασικών προσόντων και στην ανάπτυξη προσωπικών δεξιοτήτων.
 - Η απόκτηση γενικών γνώσεων, η χρήση των νέων τεχνολογιών, η εκμάθηση ξένης γλώσσας και η συμβουλευτική σε θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού βελτιώνουν σημαντικά τις δυνατότητες πρόσβασης στην αγορά εργασίας.
- (ΠΗΓΗ: <http://www.inedivim.gr/index.php/2012-09-20-12-00-33>)

Διδασκόμενοι γραμματισμοί

(ΠΗΓΗ: <http://www.goodnet.gr/sde/index.php?id=10,0,0,1,0,0>)

A/A	Γραμματισμός	Περιεχόμενο	Ώρες διδασκαλίας
1	Αριθμητικός	Στον Αριθμητικό Γραμματισμό ή αλλιώς Μαθηματικό Γραμματισμό δίνεται μεγάλη έμφαση στην πρακτική εφαρμογή των μαθηματικών στην καθημερινότητα καθώς οι αριθμοί είναι οντότητες που είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τις καθημερινές μας συναναστροφές. Ο εκπαιδευτής δεν στηρίζεται σε στείρα παροχή γνώσεων, αλλά είναι πάντοτε σε ετοιμότητα να προσαρμόσει τις γνώσεις του στις απορίες των εκπαιδευόμενων που αφορούν επαγγελματικά ή άλλα ενδιαφέροντά τους.	3
2	Κοινωνικός	Στα πλαίσια του Γραμματισμού αυτού οι εκπαιδευόμενοι υπό την καθοδήγηση του εκπαιδευτή έχουν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις στηριζόμενοι στις εμπειρίες τους και στα πιστεύω τους πάνω σε θέματα που αφορούν την κοινωνική υπόσταση του ατόμου, τις πολιτισμικές διαφορές, τις σύγχρονες πολυπολιτισμικές συνθήκες και ζητήματα οικονομικού και περιβαλλοντολογικού ενδιαφέροντος. Σημαντική είναι και η ενεργοποίηση των εκπαιδευόμενων ως πολιτών με ανάληψη ενεργών πρωτοβουλιών για προβλήματα που απασχολούν το κοινωνικό σύνολο μέσα στα πλαίσια του Κοινωνικού Γραμματισμού.	3
3	Γλωσσικός	Κύριος στόχος είναι ο κάθε εκπαιδευόμενος να είναι σε θέση να χειρίζεται καλύτερα τον γραπτό και τον προφορικό λόγο από ότι πριν έρθει στο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας. Καθότι δεν υπάρχει προκαθορισμένο πρόγραμμα σπουδών, αυτό επιτυγχάνεται με μεθόδους που είναι ενδιαφέρουσες και εποικοδομητικές. Η γνώση δεν αποκτάται με στείρους κανόνες, αλλά με ενασχόληση με θεματικές ενότητες, όπως: παροιμίες, διηγήματα, μαντινάδες κ.τ.λ	3

Α/Α	Γραμματισμός	Περιεχόμενο	Ώρες διδασκαλίας
4	Επιστημονικός	<p>Η κίνηση, ο ηλεκτρισμός, η θερμότητα κ.α. είναι ενότητες με τις οποίες έρχεται σε επαφή και εξοικειώνεται ο κάθε εκπαιδευόμενος. Έννοιες με τις οποίες όλοι ερχόμαστε σε καθημερινή επαφή, αλλά στην πραγματικότητα λίγοι από εμάς έχουμε την ευκαιρία και τη δυνατότητα να εμβαθύνουμε και να κατανοήσουμε καλύτερα. Τα εργαστήρια που γίνονται στο Γραμματισμό αυτό είναι πολύ ενδιαφέροντα για το λόγο αυτό και έχουν μεγάλη συμμετοχή. Κατασκευές όπως ραδιόφωνο, σαπούνι κ.α. λαμβάνουν χώρα με μεγάλη επιτυχία!</p>	2
5	Πληροφορικός	<p>Για κάποιους από εμάς ο υπολογιστής είναι ένα εργαλείο δουλειάς ή διασκέδασης, το οποίο είναι ανεξάντλητο και για άλλους "ένας μεγάλος άγνωστος"... Όπως και να έχει πάντως, η χρήση του είναι προαπαιτούμενη σχεδόν παντού στον εργασιακό τομέα και στις προκηρύξεις του δημοσίου. Με την καθοδήγηση των εκπαιδευτών, οι εκπαιδευόμενοι στα πλαίσια αυτού του Γραμματισμού έρχονται σε άμεση επαφή με τον υπολογιστή και τα βασικά προγράμματά του. Μάλιστα, λαμβάνει χώρα στο σχολείο μας και εργαστήριο ECDL στο πέρας του οποίου οι εκπαιδευόμενοι δίνουν τις αντίστοιχες εξετάσεις πιστοποίησης και έτσι έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν ένα πολύτιμο εφόδιο για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.</p>	3
6	Περιβαλλοντικός	<p>Ο σημερινός τρόπος ζωής είναι παραδεκτό ότι έχει απομακρύνει τον άνθρωπο από το φυσικό περιβάλλον και τον τρόπο λειτουργίας αυτού. Σκοπός του περιβαλλοντικού Γραμματισμού είναι η ενημέρωση καταρχάς για περιβαλλοντικά ζητήματα και η ενεργοποίηση των εκπαιδευόμενων στη συνέχεια. Οργανώνονται μια σειρά από project και δράσεις που σκοπό έχουν την κινητοποίηση και των πολιτών στην προστασία του περιβάλλοντος που μας φιλοξενεί.</p>	2

Α/Α	Γραμματισμός	Περιεχόμενο	Ώρες διδασκαλίας
7	Αγγλικός	<p>Η αγγλική γλώσσα ειδικά σε τουριστικές περιοχές όπως το Ρέθυμνο είναι αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής μας συναναστροφής και για αυτό το λόγο είναι προαπαιτούμενο εφόδιο στον επαγγελματικό τομέα. Σκοπός του Γραμματισμού αυτού είναι να καταστήσει ικανούς τους εκπαιδευόμενους να ανταπεξέλθουν σε καθημερινούς διαλόγους ώστε να κάνουν αποτελεσματική χρήση αυτής σε πραγματικές καταστάσεις. Χρησιμοποιώντας μεθόδους όπως το rolle playing αλλά και συνεργαζόμενοι με άλλους γραμματισμούς όπως ο πληροφορικός, καταφέρνουμε δημιουργικά να επιτύχουμε το στόχο αυτό.</p>	3
8	Αισθητικός	<p>Απαραίτητη είναι η συμβολή του Γραμματισμού αυτού με βάση τον τρόπο απόκτησης γνώσεων στα Σ.Δ.Ε., καθώς είναι καταλυτικός ο ρόλος του στην διεκπεραίωση κάποιων project από τους εκπαιδευόμενους αλλά και στην δημιουργία κατασκευών που αφορούν είτε τα ατομικά τους ενδιαφέροντα, είτε την κατασκευή φυλλαδίων ή την δημιουργία σκηνικών για θεατρικά δρώμενα που λαμβάνουν μέρος στο σχολείο κ.α..</p>	1

Η αξιολόγηση στα ΣΔΕ

(Μαυρογόνατος, Μπαϊρακτάρη, Λιάκος, & Κρεμμύδα, 2010)

- Η έμφαση αποδίδεται στη συμμετοχή των ιδίων των εκπαιδευομένων.
- Η παραδοσιακή μέθοδος των γραπτών εξετάσεων χωρίς να αποκλείεται δεν είναι κυρίαρχη, εφόσον ενθαρρύνεται η αξιοποίηση εναλλακτικών μεθόδων αξιολόγησης, όπως:
 1. Φάκελος υλικού (π.χ. επιστολές, ημερολόγιο, άρθρα, εργασίες σε μαθήματα, σχέδια, κολλάζ)
 2. Σχέδιο δράσης
 3. Συνθετική εργασία
 4. Αυτοαξιολόγηση

Φιλοσοφία αξιολόγησης στα ΣΔΕ

1. Ενίσχυση μεταγνωστικής ικανότητας
2. Εξατομικευμένη αξιολόγηση
3. Επιλογή μεθόδου από τον εκάστοτε εκπαιδευτή
4. Συμμετοχή εκπαιδευομένων στη διαμόρφωση κριτηρίων
5. Θετικές διακρίσεις-ενθάρρυνση

Βασικό χαρακτηριστικό αξιολόγησης

- Βασικό χαρακτηριστικό της αξιολόγησης είναι ο **περιγραφικός χαρακτήρας** της, υπό την έννοια ότι επικεντρώνεται στην ατομική πρόοδο του κάθε εκπαιδευόμενου χωρίς να συγκρίνεται με αυτή των υπολοίπων μαθητών.

- Η αξιολόγηση σχετίζεται με την ανταπόκριση του εκπαιδευόμενου (προετοιμασία, αυτοεκτίμηση, ανάληψη πρωτοβουλιών, πνεύμα συνεργατικότητας, ενεργή συμμετοχή) και στο ενδιαφέρον του για μάθηση.
- Η περιγραφική αξιολόγηση θεωρείται αναλυτική και διαφανής.
- Αποτυπώνει τη δυναμική της πορείας ενός μαθητή και όχι στατικά και μονομερώς την τελική επίδοση.

Κριτήρια αξιολόγησης

- Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι:
 1. Συμμετοχή
 2. Ενδιαφέρον
 3. Προσπάθεια
 4. Ανταπόκριση
 5. Συνεργασία
 6. Αποτελεσματικότητα

- Με βάση αυτά τα κριτήρια αποτυπώνεται η πορεία του κάθε εκπαιδευόμενο ξεχωριστά με σχόλια, παρατηρήσεις, ενθαρρυντικές κρίσεις για τις ελλείψεις (όταν και όπου διαπιστώνονται), ενίσχυση για επανάληψη θετικών σημείων, πρακτικών και συμπεριφορών για καλύτερα αποτελέσματα.

Περιεχόμενο ολοκληρωμένης αξιολόγησης

- Για να θεωρηθεί ολοκληρωμένη η αξιολόγηση στα ΣΔΕ, θα πρέπει ο εκπαιδευτής να λάβει υπόψη του τα ακόλουθα στοιχεία:
 1. *Φάκελο υλικού*
 2. *Ατομικές ερευνητικές εργασίες*
 3. *Ομαδικές συνθετικές εργασίες*
 4. *Φύλλα εργασίας*

- Επίσης, σε επίπεδο συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, ο εκπαιδευτής θα πρέπει να λάβει υπόψη του τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:
 1. *Επιδεκτικότητα στη μάθηση*
 2. *Προσαρμοστικότητα*
 3. *Ευελιξία*
 4. *Συνεργασία με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας*
 5. *Δέσμευση και υπευθυνότητα*
 6. *Προσπάθεια και επιμονή.*

Χαρακτηρισμοί επίδοσης

- Οι χαρακτηρισμοί που χρησιμοποιούνται στον τίτλο σπουδών καθώς και η αριθμητική αντιστοίχιση σε αυτούς τους χαρακτηρισμούς είναι οι ακόλουθοι:

Ενδιαφέρον	Ανταπόκριση	Αριθμητικά
πολύ μεγάλο	άριστα	19-20
μεγάλο	πολύ καλά	16-17-18
ικανοποιητικό	καλά	13-14-15
μέτριο	επαρκώς	10-11-12
ελάχιστο	ανεπαρκώς	9,5 <i>(βάση προαγωγής)</i>

- Εκθέσεις προόδου και αξιολόγησης συντάσσονται δύο (2) φορές το εννιάμηνο (η 1^η έως και τις 10 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ και η 2^η στο τέλος του εννιαμήνου).
- Όσοι εκπαιδευόμενοι δεν ανταποκριθούν επαρκώς στις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών μπορούν με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων να παραμείνουν ένα ακόμα εξάμηνο ώστε να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους.
- Μετά τη λήξη αυτού του πρόσθετου εξαμήνου ή κρίνονται άξιοι χορήγησης του τίτλου σπουδών ή τους χορηγείται πιστοποίηση των αποκτηθεισών δεξιοτήτων και γνώσεων (δηλ. βεβαίωση παρακολούθησης του προγράμματος των ΣΔΕ).

Βιβλιογραφία

Μαυρογόνατος, Α., Μπαϊρακτάρη, Δ., Λιάκος, Ι., & Κρεμμύδα, Λ. (2010). Η Αξιολόγηση στα ΣΔΕ. Στο Κ. Ντίνας, Α. Χατζηπαναγιωτίδη, Α. Βακάλη, Τ. Κωτόπουλος, & Α. Στάμου (Επιμ.), *Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή «Η Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας (ως πρώτης/μητρικής, δεύτερης/ξένης)»*, βλ. <http://linguistics.nured.uowm.gr/Nimfeo2009/praktika> ημερομηνία πρόσβασης 03/01/2015.